

of state veterinarians and state veterinary diagnostic laboratories for selenium deficiency and toxicosis in animals. *J. Am. Vet. Med. Assoc.* 202, 865-874.

Hassan, S. (1986): Effect of dietary selenium on the prevention of exudative diathesis in chicks, with special reference to selenium transfer via eggs. *J. Vet. Med. A.* 33, 689-697.

Hassan, S., J. Hakkarainen, M.L. Jonsson, J. Tyopponen (1990): Histopathological and biochemical changes associated with selenium and vitamin E deficiency in chicks. *J. Vet. Med. A.* 37, 708-720.

Latshaw, J.D. i M. Osman (1974): A selenium and vitamin E responsive condition in the laying hen. *Poultry Sci.* 53, 1704-1708.

Paton, N.D., A.H. Cantor, A.J. Pescatore, M. J. Ford, C.A. Smith (2002): Absorption of selenium by developing chick embryos during incubation. *Biotechnology in the Feed Industry, Proceedings of Alltech's 18th Annual Symposium* (T.P. Lyons and K.A. Jacques, Eds.). Nottingham University Press, UK, 107-121.

Reilly, C. (1996): Selenium in food and health. Blackie Academic & Professional, an imprint of Chapman & Hall, London.

Rotruck, J.T., A.L. Pope, H.E. Ganther, A.B. Swanson, D.G. Hafeman, W.G. Hoekstra (1973): Selenium: Biochemical role as a component of glutathione peroxidase. *Science.* 179, 588-590.

Schrauzer, G.N (2000): Selenomethionine: A review of its nutritional significance, metabolism, and toxicity. *J. Nutri.* 130, 1653-1656

Schrauzer, G.N (2002): Selenium and human health: The relationship of selenium status to cancer and viral disease. *Biotechnology in the Feed Industry, Proceedings of Alltech's 18th*

Annual Symposium (T.P. Lyons and K.A. Jacques, Eds.). Nottingham University Press, UK, 263-272.

Scott R., A. Macpherson, R.W.S. Yates, B. Hussain and J. Dixon (1998): The effect of oral selenium supplementation on human sperm motility. *Br. J. Urol.* 82, 76-80.

Surai, P.F. (2000): Organic selenium: benefits to animals and humans, a biochemist's view. *Biotechnology in the Feed Industry, Proceedings of Alltech's 16th Annual Symposium.* (T.P. Lyons and K.A. Jacques, Eds.). Nottingham University Press, UK, 205-260.

Surai, P.F. (2002): Selenium in poultry nutrition: a new look at an old element. 1. Antioxidant properties, deficiency and toxicity. *WPSA Journal*, Vol 58, 333-347.

Surai, P.F. (2002): Selenium in poultry nutrition: a new look at an old element. 2. Reproduction, egg and meat quality and practical applications. *WPSA Journal*, Vol 58, 431-450.

Surai, P.F., E. Blesbois, I. Grasseau, T. Chalah, J.P. Brillard, G.J. Wishart, S. Cerolini, N.H. Sparks (1998): Fatty acid composition, glutathione peroxidase and superoxide dismutase activity and total antioxidant activity of avian semen. *Comp. Biochem. Physiol. B. Biochem. Mol. Biol.* 12, 527-533.

Whanger, P.D. (1998): Metabolism of selenium in humans. *J. Trace Elem. Exp. Med.* 11, 227-240.

Wolfram, S. (1999): Absorption and metabolism of selenium: difference between inorganic and organic sources. *Biotechnology in the Feed Industry, Proceedings of Alltech's 15th Annual Symposium* (T.P. Lyons and K.A. Jacques, Eds.). Nottingham University Press, UK, 547-566.

Rad je prezentiran na V. simpoziju Peradarskih dana 2003. s međunarodnim sudjelovanjem. Poreč, 14-17. svibnja 2003. ■

Z. Hurníková, V. Šnábel, E. Pozio, K. Reiterová, G. Hrkčková, D. Halássová and P. Dubinský (2004): First record of *Trichinella pseudospiralis* in the Slovak Republic found in domestic focus. Prvi slučaj invazije domaćih životinja s *Trichinella pseudospiralis* u Slovačkoj. *Veterinary Parasitology*. Article in Press.

Invazija parazitom *Trichinella* spp. uobičajena je u divljih životinja u Slovačkoj, a glavni rezervoar vrste *Trichinella britovi* je crvena lisica (*Vulpes vulpes*), dok je *Trichinella spiralis* u silvatičkih i domaćih životinja rijetko zabilježena. Tijekom rutinskog klaoničkog pregleda domaćih svinja umjetnom probavom utvrđene su larve trihinela u uzorcima svinja s jedne velike svinjogojске farme u Istočnoj Slovačkoj. Parazit je indentificiran genetski (PCR), biokemijski (alozimi) i morfološki kao nekapsulirana vrsta *Trichinella pseudospiralis* koja inače invadira

i ptice i sisavce. Epidemiološkim istraživanjem na farmi je utvrđena ista vrsta parazita kod još 3 svinje od ukupno 192 (2,1 %), kod 3 od 14 (21,4 %) pretraženih sinantropnih štakora (*Rattus norvegicus*) i u domaćoj mački. Farmu su karakterizirali loši, neprimjereni sanitarni uvjeti, nedostatna hranidba, kanibalizam i prisustvo populacije štakora. Na lokusu fosfoglukomutaze *T. pseudospiralis* izolirane u Slovačkoj utvrđen je drugačiji profil od referentne *T. pseudospiralis* iz palearktičkog područja. Nalaz nekapsulirane vrste u domaćih svinja, koja invadira i ptice i sisavce, ukazuje na potrebu izbjegavanja trihineloskopije, tj. pregled u klaonicama treba obavljati umjetnom probavom.

F. D. Menzies, S. D. Neill (2000): Cattle-to-Cattle Transmission of *Bovine Tuberculosis*. *Prijenos*

goveđe tuberkuloze s goveda na govedo. The Veterinary Journal, Vol. 160, 2, 92-106.

U razvijenim zemljama je infekcija goveda s *Mycobacterium bovis* uglavnom ograničena na dišni sustav, što upućuje i na glavni način prijenosa infekcije. Sam bacil kapljičnim putem vjerojatno nije dovoljan za razvoj infekcije u plućima goveda. Inficirano govedo uvijek se mora smatrati potencijalnim izvorom infekcije, budući da je dokazano da značajan broj inficiranih goveda izlučuje uzročnika. Općenito, dinamika prijenosa *Mycobacterium bovis* je nedovoljno poznata, a trenutno nisu ni utvrđeni uvjeti pod kojima tuberkulozna životinja postaje izlučivač uzročnika, iako se smatra da se infekcija najslabije prenosi kontaminiranim okolišem. Istraživanja pokazuju da postoje brojni načini prijenosa, ali općenito je širenje infekcije s *Mycobacterium bovis* spor proces. U iskorjenjivanju tuberkuloze učinkovitim su se pokazale metode klanja goveda s pozitivnom tuberkulinskom reakcijom te pregled mesa čime se uklanjaju izvori infekcije.

B. C. Gomes and E. C. P. De Martinis (2004): The significance of *Helicobacter pylori* in water, food and environmental samples. Značaj bakterije *Helicobacter pylori* u vodi, hrani i okolišu. Food Control, Vol 15, 3, 397-403.

Infekcija bakterijom *Helicobacter pylori* glavni je uzrok želučanih bolesti, a učestalost joj se povećava u cijelom svijetu. Pretpostavlja se da je prijenos uzročnika moguć na više načina: jatrogeno, oralno-oralno i fekalno-oralno. Sumnja se da su hrana i voda vektori u fekalno-oralnom prijenosu infekcije. Ipak, otežano izdvajanje uzročnika iz uzoraka s mješovitom mikroflore onemogućuje saznanja o

stvarnoj ulozi hrane i vode u nastanku infekcije bakterijom *H. pylori*. U tom smislu je neobično važno razviti metode za izdvajanje *H. pylori* iz uzoraka iz okoliša. U ovom radu su prikazana trenutna znanja o epidemiologiji i prijenosu uzročnika s naglaskom na moguću ulogu hrane i vode u širenju uzročnika.

Nevijo Zdolec

Comi, G., Orlic, S., Redzepovic, S., Urso, R., Iacumin, L. (2004): Moulds isolated from Istrian dried ham at the pre-ripening and ripening level. Izolacija plijesni tijekom proizvodnje Istarskog pršuta International Journal of Food Microbiology 96, 29-34.

Cilj ovog istraživanja je bio definiranje sojeva plijesni koji rastu tijekom proizvodnje Istarskog pršuta i određivanje njihova toksičnog potencijala. Mikroflore plijesni je u osnovici predstavljalo pet rodova, koji su bili izolirani s površine pršuta proizvedena kod tri različita proizvođača. Identificirane vrste bile su slične u obje faze sazrijevanja, dokazujući da kontaminacija nastaje u prostorima za zrenje. Većina izolata pripadala je rodovima *Eurotium* spp., *Aspergillus* spp. i *Penicillium* spp. Prisustvo i rast različitih sojeva plijesni je bilo ovisno o temperaturi zrenja i relativnoj vlazi u prostorima za zrenje, budući da su pršuti proizvedeni u kućnoj radinosti i sazrijevali u nekontroliranim uvjetima. Toksični potencijal izoliranih sojeva je također bio istraživani. Nijedna od testiranih plijesni nije sintetizirala mikotoksine i zbog toga se može tvrditi da Istarski pršut ne predstavlja izvor ovih štetnih tvari u prehrani ljudi.

Sandi Orlić ■

**VETERINARSKO-SANITARNI PREGLED
MESA NOJEVA**

Hadžiosmanović, M., L. Kozračinski, M. Salajster, Ž. Cvrtila

Knjiga se može naručiti na adresi:
"ZADRUŽNA ŠTAMPA" d.d., Jakićeva 1, Zagreb
tel./fax: ++385 (0) 1 230 13 47, 231 60 50, 231 60 60
cijena: 50,00 kn